

KNNV Natuurvakantie 2026 K02 Viroinval België

25 april tot 2 mei 2026 - Camping Ardinam, Olloy sur Viroin

Inhoud

Inhoud.....	1
Van de voorzitter	2
Overzicht van de excursies 26 april t/m 1 mei 2026.....	5
1. Les Bornes – 26 april.....	7
2. Les Sept Frères – 26 april	8
3. Olloy – Vierves – Olloy – 27 april.....	10
4. Réserve naturelle de Dourbes / Morainy – 27 april.....	13
5. Smokkelaarspad & Mont Vireux – 28 april.....	14
6. Les Rivelottes & Mwène à Vaucelles – 28 april	16
7. Tienne aux Pauquis & Roche à Lomme – 29 april.....	18
8. Les Abannets (& Fondry des Chiens) – 29 april	21
9. Geologische excursie – 30 april	22
10. Fondry des Chiens & Roche Trouée – 30 april.....	25
11. Tienne Breumont – 1 mei (ochtend).....	28
12. Les Rivelottes (herhaling) – 1 mei (middag)	29

Van de voorzitter

19 deelnemers hebben zich ingeschreven voor deze week, waarvan liefst 6 voor de eerste keer meegaan. Dat maakt dit op voorhand al een bijzondere week. Want sommige mensen kennen elkaar al en anderen nog niet, maar voor de nieuwelingen is alles nieuw: de mensen, de opzet, de plek en de natuur. Want dat is natuurlijk de gemeenschappelijke noemer die ons verbindt. Helaas raakten 2 deelnemers vlak tevoren geblesseerd, zodat zij niet kunnen deelnemen. Wij hebben ze vanuit Viroinval de hartelijke groeten en beterschap gestuurd.

De camping is al eerder bezocht door de KNNV, maar later in het jaar en deze heeft nieuwe eigenaren gekregen. Daardoor is de aankomst wat chaotisch, maar uiteindelijk vindt iedereen een geschikte plek op het veld of wat verder weg in een Woodlodge. Er is een verwarmd toiletgebouw (waar de radio aanstaat), waar het goed opwarmen is na de eerste zeer koude nachten. Voor broodjesservice en snacks is het nog te vroeg in het seizoen, maar er is een goede bakker in het dorp en het café van de camping is wel open voor een plaatselijk biertje op het terras.

Er waren ook leuke waarnemingen op de camping: van het roepen van een bosuil in de nacht, een overvliegende boomvalk tijdens de kring, reeën in de vroege ochtend, een mol en leuke planten vlak voor het hek met code bij het wandelpad dat naar het dorp ging.

Een algemene introductie door Janny, onze digitale coördinator, is niet nodig voor de groep. Want er zijn al veel mensen die digitaal waarnemingen kunnen invoeren. Dus verdere hulp wordt geboden, als dat nodig is. Op donderdag inventariseert Janny zelf al de “oogst” van de week.

Het gevarieerde programma werd perfect door Wim voorbereid door eerdere verslagen en waarnemingen te checken en de locaties op zijn vouwfiets voor te verkennen. Vervolgens presenteerde hij de plannen duidelijk in de kring, vermeldde hij de bijzondere waarnemingen met vindplaats en stuurde hij digitale routes aan de excursieleiders. De excursies waren zeer divers, langs de rivier de Viroin of met mooie uitzichten, rotspartijen en leuke dorpjes. En alle administratie zat keurig in een map opgeborgen.

De kring in de avond kon steeds buiten gehouden worden vanwege het mooie weer, maar was meestal kort, omdat het snel afkoelde als de zon onder was. Dolly verzorgde heerlijke koeken: we startten met eigen baksel en op koningsdag hadden we oranje koeken!

We startten met wandelingen van de camping naar de Ardennen en vonden meteen al een parende Tauvlinder. Daarna gingen we meer naar de andere kant van de Viroin, de kalkrijke Fagnes Calcaire, met kalkrijke droge bodem met unieke flora (orchideeën) en fauna (vlinders) en opmerkelijke zinkgaten. Het programma bouwde op naar het hoogtepunt bij de laatste ochtendexcursie, met de hele groep, met bloeiende Hommelorchis en Vliegenorchis en honderden poppenorchissen! Er was zoveel te doen in de buurt dat we nooit ver reden en enkelen soms op de fiets gingen. Ook een wandeling over de smokkelaarsroute onder leiding van Marc, die het kamp had gecoördineerd en bij een boer in de buurt in Frankrijk verbleef, was ingepast. Net als een eigen initiatief voor een geologische wandeling.

De sfeer was zeer goed, mede ook dankzij het goede weer. De nieuwelingen hadden al snel hun draai gevonden in de groep. Arianne had talent voor een mooi sfeerverslag, Jaap voerde vlot digitaal veel waarnemingen in, Liesbeth en Erwin verrijkten hun plantenkennis in discussie met anderen en Cora liep rond de groep met meerdere camera's om haar nek foto's te maken. Jeanette speurde naar vlinders met Tim en bood meteen aan dit verslag in elkaar te zetten. Met elkaar konden we ook paddenstoelen op naam krijgen, Franse teksten vertalen, en kleine oneffenheden oplossen zoals de band van Wim zijn fiets oppompen, en de broek van Cora provisorisch herstellen.

In de ochtend moest voor de zon bij het ontbijt wel naar de overkant van het pad uitgeweken worden. Maar in de middag was het zonnig en aangenaam warm en konden zelfs korte broeken aan. Een ieder genoot van de mooie natuur in de buurt, al viel het wel op dat er weinig vogels te zien en horen waren. Door de zon stonden aan het eind van de week ook de bokkenorchissen volop in bloei!

De vrijdagavond (1 mei Dag van de Arbeid en feestdag in België) sloten we gezellig af met een gezamenlijk eten van een aantal pizza's uit het restaurant dat net geopend was en eigen hapjes en

drankjes daarbij. Tenslotte deden we nog een evaluatie met elkaar in de kring. Waarbij het landschap, de flora en het wandelen het hoogst gewaardeerd werden van deze week.

Marc wil ik bedanken voor de voorbereiding en de leuke excursie die hij verzorgde met al zijn verhalen eromheen.

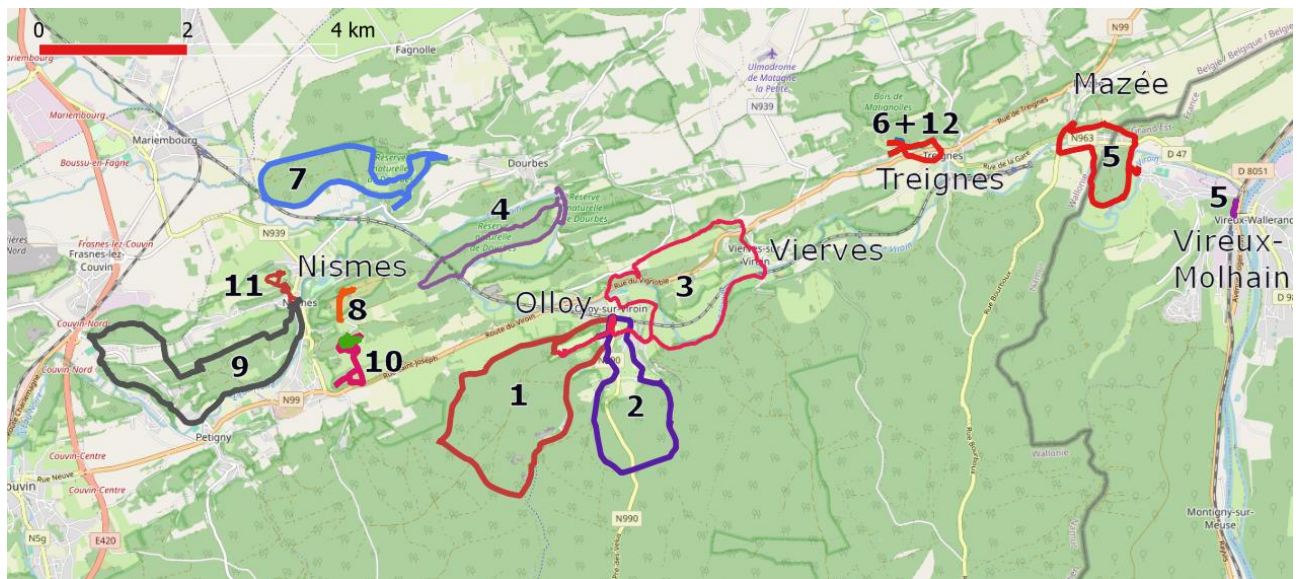

Een waardige afsluiting van deze natuurweek was tenslotte de vondst van twee prachtige pijlstaartvlinders op de ochtend van vertrek bij de afwasplek van het toiletgebouw, die met de nodige capriolen werden vastgelegd door Cora.

Anja, mede namens Dolly, Janny en Wim.

Overzicht van de excursies 26 april t/m 1 mei 2026

Tijdens ons verblijf op camping Ardinam in Olloy-sur-Viroin zijn dagelijks 2 en in totaal 12 excursies uitgevoerd, zoals op bijgaand kaartje is weergegeven.

De nummering is identiek aan de beschrijving hierna. Alle excursies bevinden zich binnen een strook van 15 bij 5 km en beslaan het gehele dal van de Viroin ('Viroinval') vanaf Nismes, waar de Eau Blanche en de Eau Noire bij de Roche à Lomme samenvloeien tot de Viroin, tot aan Vireux-Molhain, net over de grens in Frankrijk, waar de Viroin uitmondt in de Maas ('Meuse').

Van alle excursies worden hierna detailkaarten gepresenteerd. In de meeste gevallen is sprake van de daadwerkelijk gelopen route die tijdens het lopen is opgenomen. In enkele gevallen ontbrak deze informatie en is de vooraf geplande route te zien. Een belangrijk verschil tussen een geplande en een gelopen route is dat de eerste korter is omdat deze de kortste weg over wandelpaden volgt. Een gelopen route is (soms veel) langer omdat deze ook allerlei omzwervingen op interessante punten laat zien. De geplande routes zijn ontworpen in een wandelapp (in dit geval Komoot, maar er zijn ook andere mogelijkheden, waaronder TopoGPS). Bij de gekozen excursies en routes is rekening gehouden met qua waarnemingen specifiek in april interessante plekken, afgeleid uit Observation.org.

Daarnaast is gebruik gemaakt van verslagen van eerdere KNNV-natuurvakanties in het Viroinval van 2017, 2020 en 2022, maar deze waren alle later in het seizoen en bieden dus een vertekend beeld van te verwachten soorten. De kaartjes voor dit verslag zijn gemaakt in QGIS.

In dit verslag is afgezien van een uitgebreide routebeschrijving. Op basis van de kaartjes en met behulp van een wandelapp is elke excursie gemakkelijk te herleiden.

Ten slotte nog een kanttekening. De bij het Office de Tourisme te verkrijgen Wandelkaart Viroinval (1:20.000, editie 2024) en bijbehorende Wandelgids La Viroinvaloise zijn prima voor een eerste indruk van wandelmogelijkheden in het gebied, maar voor ons doel minder geschikt. Zo gaat de wandelroute Le Tienne Breumont om de Tienne heen terwijl voor ons KNNV'ers de wandelpaden op de Tienne veel interessanter zijn.

Overzicht van de excursies 26 april t/m 1 mei

datum.nr	locatie	door wie		
		leider	sfeerverslag	waarnemingen
26-4.1	Les Bornes	Dolly	Liesbeth	Ben, Jaap, Liesbeth
26-4.2	Les Sept Frères	Anja	Janny	Geert, Janny, Wim
27-4.3	Olloy-Vievres-Olloy	Leo	Arianne	Ben, Jaap, Jeanette, Liesbeth
27-4.4	Réserve naturelle de Dourbes/Morainy	Wim	Tieke	Janny, Geert, Sicco, Wim
28-4.5	Smokkelaarspad & Mont Vireux	Marc Schmitz	Wim	Geert, Liesbeth, Sicco, Wim
28-4.6	Les Rivelottes & Mwène à Vaucelles	Leo	Ben	Ben, Jaap, Janny
29-4.7	Tienne aux Pauquis & Roche à Lomme	Cora en Dolly	Arianne	Ben, Jaap, Jeanette, Sicco, Wim
29-4.8	Les Abannets (& Fondry des Chiens)	Marian en Geert	Marian	Geert, Janny, Liesbeth
30-4.9	Geologische excursie	Dolly	Arianne	Geert
30-4.10	Fondry des Chiens & Roche Trouée	Leo	Jaap	Ben, Jaap, Jeanette, Liesbeth, Sicco, Wim
1-5.11	Tienne Breumont	Tim	Leo	Geert, Jaap, Liesbeth, Sicco, Wim
1-5.12	Les Rivelottes (herhaling)	Wim	-	Geert, Jaap, Liesbeth, Sicco, Wim

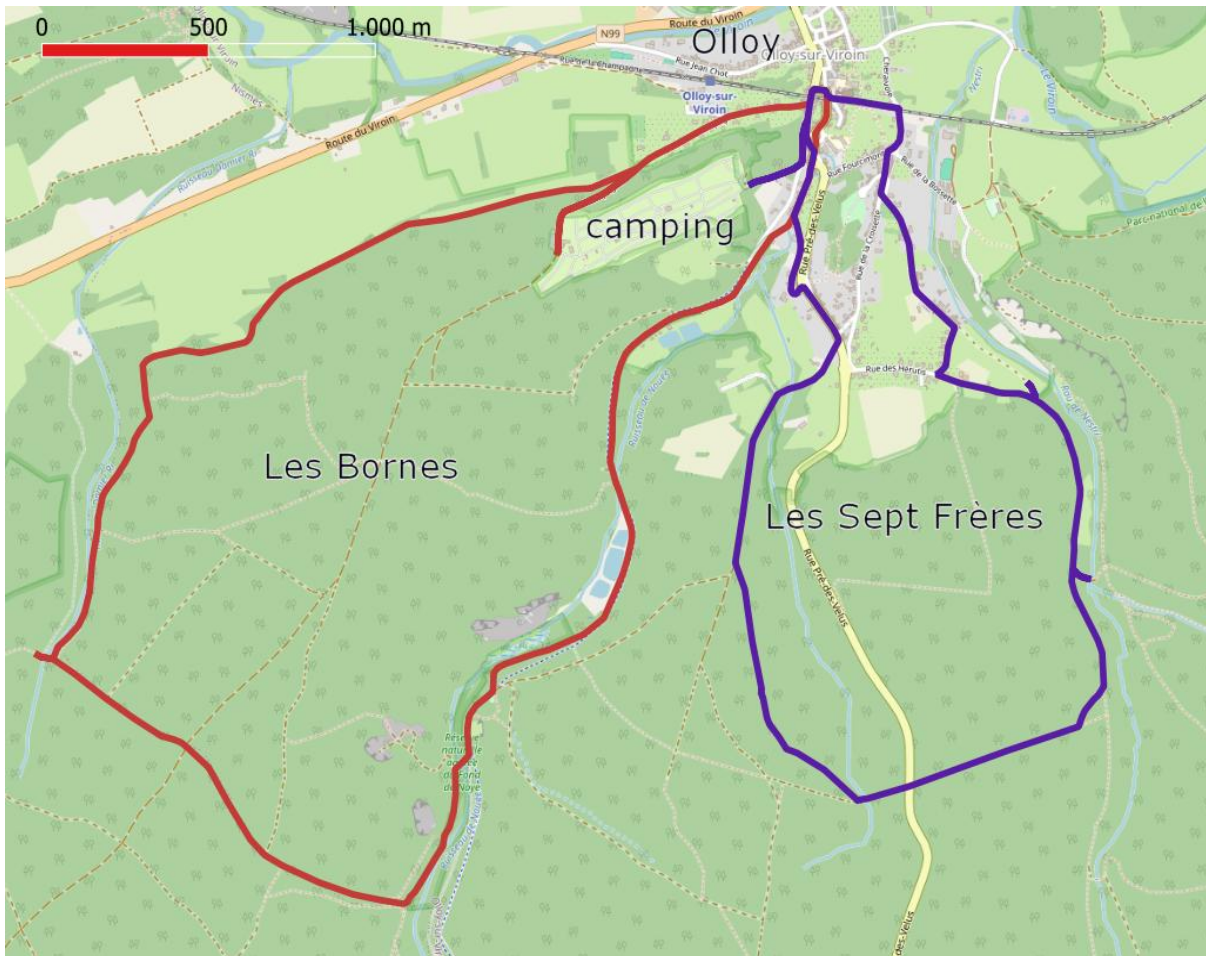
1. Les Bornes – 26 april

Karakteristieken: lengte 8,5 km, stijging/daling 210 m

Start- en eindpunt: camping

Sfeerverslag: Liesbeth

Waarnemingen: Ben, Jaap, Liesbeth

Na een koude nacht, met temperaturen van zo'n 2°C, gaan we met een groep van 10 personen, onder leiding van Dolly, om 9:30 uur vanaf de camping op pad, richting Les Bornes, een gebied ten zuid-oosten van Olloy-sur-Viroin, waar we een rondwandeling zullen maken van ruim 8 km met 220 meter hoogteverschil.

De wandeling voert eerst langs de bosrand waar we niet alleen Gulden sleutelbloem aantreffen, maar ook de Mannetjesorchis en sporen van een Das.

Na zo'n anderhalf uur, en 2 kilometer verder, buigen we af het bos in, waar de weg iets omhoog gaat. Bosaarbeï, Bosanemoon, Bosboterbloem, Bosviooltje, Bosveldkers, Boswilg, Bosreprijs, Boswederik en Boszegge zijn enkele soorten die we, heel toepasselijk, tegenkomen.

Tijdens de koffie-/ lunchstop krijgen we gezelschap van een groepje Rosse woelmuizen die ritselend heen en weer rennen door de droge bladeren. De volgende open plek, bij rotsen, Gewone veldsla en Bosereprijs biedt een droge rustplek voor een tweede stop.

De temperatuur is inmiddels flink gestegen en vesten en truien zijn nu veel te warm. We worden hier verrast door enkele mooie exemplaren van de Roodgerande tonderzwam. Bij een beek zien we fraaie bossen Paarbladig goudveil en horen een Fluiters.

2. Les Sept Frères – 26 april

Karakteristieken: lengte 6,5 km, stijging/daling 150 m

Start- en eindpunt: camping

Kaart: zie bij 1.

Sfeerverslag: Janny

Deelnemers: Geert, Marian, Sicco, Tim, Anja, Janny, Wim, Tieke.

Rondwandeling Les Sept Frères – oftewel de zeven broers - in Olloy-sur-Viroin (vaak kort 'Olloy' genoemd). Het is een klein, landelijk dorp in de provincie Namen, in de gemeente Viroinval, gelegen in een vallei van de rivier de Viroin, in het overgangsgedebied tussen de Ardennen en het kalkrijke Fagne/Famenne.

De wandeling begon met een kleine sluiproute: via een poortje aan het einde van de camping. Daarna was het meteen raak — elke plant langs het pad werd zorgvuldig genoteerd. Na vijf kwartier hadden we nog geen halve kilometer afgelegd en bereikten we pas het dorp. Voor de nieuwkomers was dit waarschijnlijk direct een soort ontgroening; de behoefte aan koffie was inmiddels groot, maar helaas bleek het café nog gesloten.

Het startpunt van de groene wandeling lag achter de kerk. Van daaruit liepen we verder, met links een muur begroeid met karakteristieke muurvegetatie en rechts, diep in het dal, een spoorlijntje. Nadat we het spoor waren overgestoken, verlieten we het dorp, waarbij we nog een actieve groep Gierzwaluwen zagen.

De route voerde vervolgens langs de bosrand, waar veel mantel-zoomvegetaties aanwezig waren. Na ongeveer halverwege een stevige klim te hebben gemaakt (16,6%!) , kwamen *Les Sept Frères* in beeld: een opvallende bomengroep van zeven volwassen vertakkingen uit één stam, ontstaan uit

stoofopslag (na kap of beschadiging opnieuw uitloopt vanuit de stobbe. We konden niet met zekerheid vaststellen of het hier winter- of zomereiken betrof.

Een bijzondere waarneming van Tim was de paring van een dag-actieve nachtvlinder: de Tauvlinder (*Aglia tau*). De naam verwijst naar de T-vorm (de Griekse 'tau') in de oogvlekken op de vleugels. Op elke vleugel bevindt zich zo'n opvallende oogvlek met dit kenmerkende patroon. De soort behoort tot de familie van de nachtpauwogen (Saturniidae). Mannetjes vliegen overdag actief rond op zoek naar vrouwtjes, terwijl de vrouwtjes meestal stil blijven zitten. De communicatie verloopt via feromonen (geurstoffen). De vlinders leven slechts kort, meestal enkele dagen.

Parende Tauvlinders

3. Olloy – Vieres – Olloy – 27 april

Karakteristieken: lengte 15,4 km (conform de reël gelopen route, inclusief alle omzwervingen op interessante punten), stijging/daling 250 m

Start- en eindpunt: camping

Sfeerverslag: Arianne

Waarnemingen: Ben, Jaap, Liesbeth, Jeanette

Deze dag een lange wandeling bovenlangs de rivier Viroin naar Vieres-sur-Viroin en retour onderlangs de rivier terug naar de camping Ardinam in Olloy-sur-Viroin.

Nog op de camping voor het hek vinden we links op de wal en rechts in het gras planten als de Zachte ooievaarsbek en Reigersbek.

Via een mooi beschut pad bereiken we het dorp Olloy-sur-Viroin waar we voor de detour kiezen. We zien zwaluwen capriolen uithalen in de lucht en we kijken gefascineerd op naar de Huismussen en Spreeuwen die hun nesten in de holtes onder de dakgoten van de oude stenen huizen in- en uitvliegen.

In de bomen links aan de achterkant van de manage zien we oude nesten van Aziatische hoornaars. Verder zien we hier Knolboterbloem (teruggeslagen kelkblaadjes), Kruisbladwalstro, Gewone ereprijs (aan twee zijden behaard). En vogels, zoals Braamsluiper en Geelgors. Er staat Penningkruid aan het beschaduwde pad.

We steken het spoor over... en we zien Speerdistel aan rand van weiland, Gewoon barbarakruid richting het water, Herderstasje met roodbruine zaadjes, een Waterspreeuw en een Grote gele kwikstaart.

We speuren naar wild aan het water en wandelen langs de begraafplaats terug naar de rivier. Gier- en Huiszwaluwen vliegen over.

We zien prachtig bloeiende Gele helmbloemen op de muur. Bij de rivier die we oversteken, blijven we kijken naar de Waterspreeuw. We vinden een havikskruid op de brug.

Nu volgt er een aardige klim langs opgaande beboste wallen. Een Gevlekte aronskelk met afgebeten bloemen en een Tongvaren wordt gespot.

We vervolgen onze tocht over een smal pad en vinden: Mannetjesorchis, Grote keverorchis, Brede wespenorchis.

Het is hier wat bosrijker en we bereiken een mooi koffie-uitzichtpunt op het dal en het dorp, wat tegelijkertijd een natuurontdeckingsplek op een helling blijkt te zijn, vlakbij de ruïne van het schrijvershuisje van Joseph Chot.

Vlinders, o.a. Argusvlinder! Achter ons op de boom een kleine hagedis, een wolzwever die blijft hangen boven de warme losse stenen op het paadje terug naar de ruïne. We zien Stinkend nieskruid in het bos en vervolgen onze weg verder langs akkers. Grote zwarte mieren en het Boterbloempje, een dag-actieve nachtvlinder.

Op een braam in de begroeide wal vinden we zwarte rupsjes van de Nachtpauwoog. Aan de andere kant van het pad heerlijk geurende bloeiende Eenstijlige meidoorn. Nachtegalen.

Bij de picknickplek Roche Madou klimmen we een kalkrijke grasachtige zonnige helling op met bloeiende Kogelbloem, Kleine pimpernel, Bokkenorchis in knop en vlinders zoals een blauwtje en de Aardbeivlinder. Het is een voormalige steenmijn. Wat een mooie zonnige plek.

We vervolgen de route over een door struiken beschut pad. We zien een hagedis zonder pootjes: de Hazelworm. En een hele lange ook nog!

We besluiten af te dalen langs het weiland (kalkgrasland) terug naar de rivier. Roodborsttapuit op de boom, voor de zendmast links van de begraafplaats. Over de snelweg de berg op! Gelukkig is het droog, anders zeer glad en lastig te beklimmen.

Vierves-sur-Viroin, een van de 'Mooiste Dorpen van Wallonië'. We dalen langs het Château des Comtes de Hamal, via smalle straten en steegjes de heuvel af naar de rivier de Viroin. Vogels kijken onder de brug. Een Waterspreeuw vertoeft onder de brug en duikt omlaag, een vrouwtje Grote gele kwikstaart vliegt naar haar nest in een graspol aan de brug. Hoog in de lucht een Sperwer die wordt aangevallen door een kraai. Ook Gierzwaluwen gespot.

Een aantal van ons bezoekt de winkel van de natuurorganisatie Ecosité de la Vallée du Viroin in het voormalige station. Prachtige boeken en lesmateriaal. Veel informatie in het Frans.

(<https://tourisme.viroinval.be/explorez/nature-patrimoine/associations/centre-marie-victorin>)

De route volgt over een beschutte weg langs een weiland, we pakken een heel klein stuk langs het spoor mee en duiken het bos in.

Op een omgevallen boomstam een enorme Zwavelzwam (*Laetiporus sulphureus*): de Chicken of the Woods – een eetbare zwam. Het verhaal gaat dat een dergelijke zwam clandestien door een restauranteigenaar werd toegeëigend. Helaas voor hem werd hij gesnapt, werd de zwam geconfisqueerd en mocht hij EUR 10.000,- dokken.

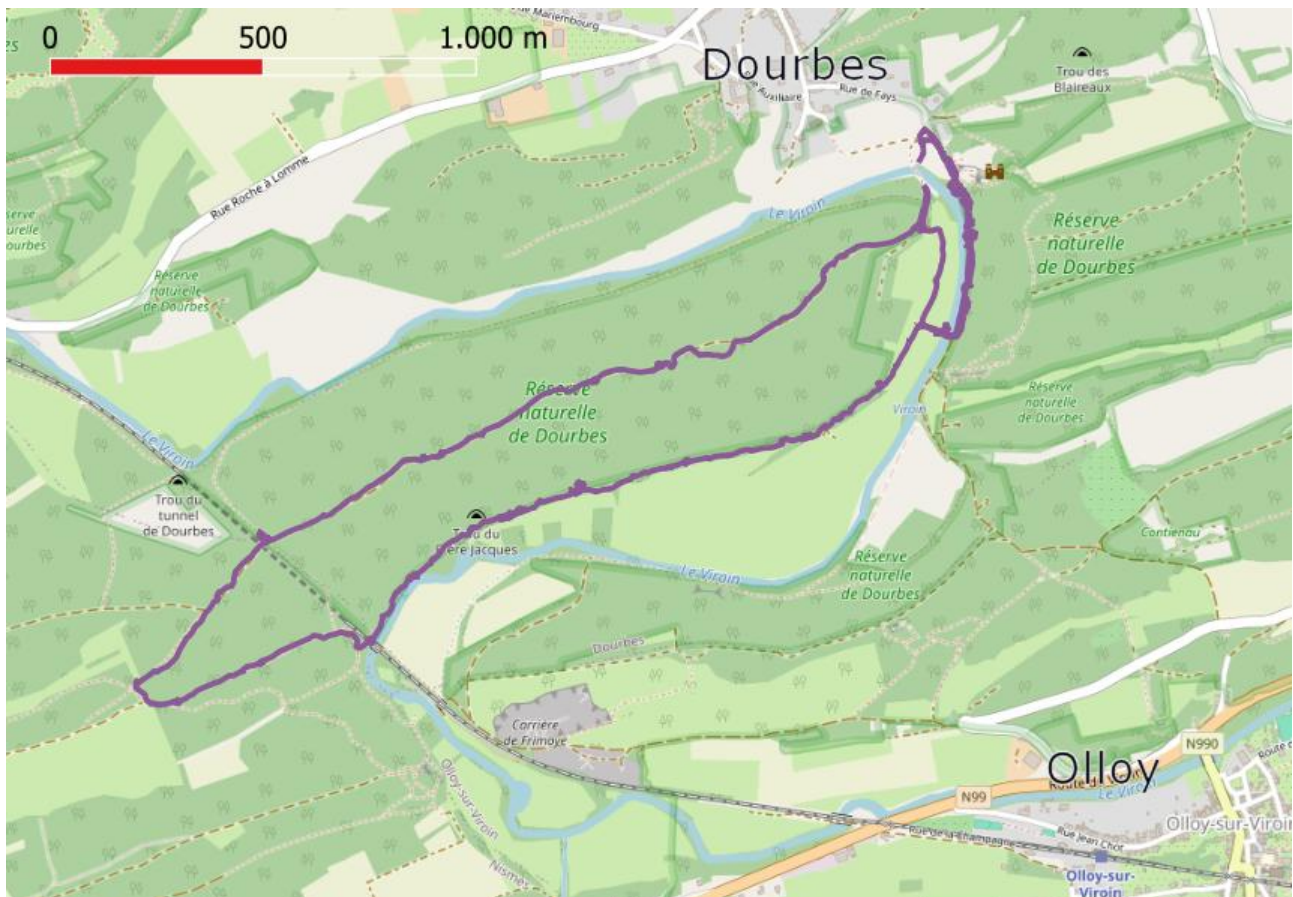
4. Réserve naturelle de Dourbes / Morainy – 27 april

Karakteristieken: lengte 7 km, stijging/daling 110 m

Start- en eindpunt: kano-opstapplaats aan de Rue de Fays aan de voet van de Haute Roche bij Dourbes

Sfeerverslag: Tieke

Waarnemingen: Janny, Geert, Sicco, Wim

Stralend weer. 6 deelnemers, 5 kwamen per auto en 1 op de fiets. Rapportcijfer 7

Speciaal interessant voor planten.

Startpunt kano-opstapplaats ten zuiden van Dourbes langs de Viroin.

Bij het startpunt waren er veel vogels te horen en een Sperwer vloog laag over het pad. We schoten niet erg op, er waren veel interessante planten te zien. We liepen langs de oostoever van de Viroin. Er was een indrukwekkende steile kalkrots. Na de brug over het water liepen we de aangegeven wandeling linksom. De bosflora langs het pad was zeker de moeite waard.

De terugweg was lang, we liepen langs een kaalgemaakte vlakte die weer kalkgrasland moest worden, maar nu was het er nog erg lelijk. In het kader van natuurherstel waren alle buxusstruiken en bomen op deze vlakte verwijderd. Her en der stonden nog, of weer, grassen en andere planten. De verwachting is dat deze vlakte toch weer mooi kan worden.

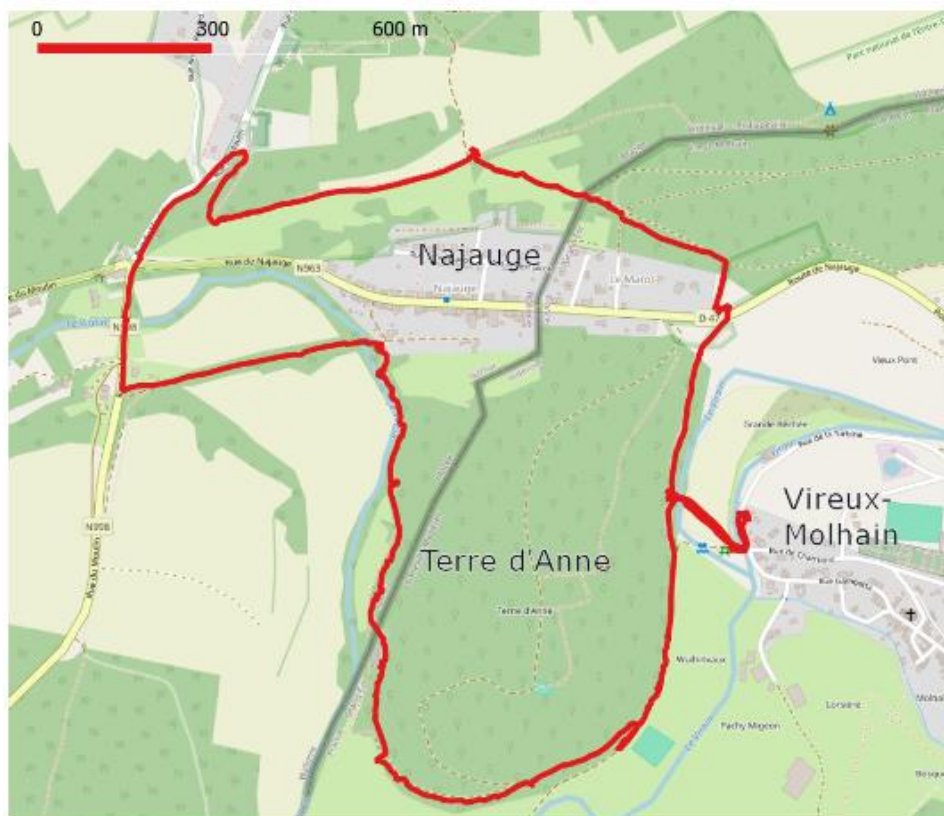
5. Smokkelaarspad & Mont Vireux – 28 april

Karakteristieken: Smokkelaarspad resp. Mont Vireux lengte 4,5 km en 0,5 km, stijging/daling 90 m en 25 m

Start- en eindpunt: parkeerplaats aan de Rue de la Turbine in Vireux-Molhain; flitsexcursie Noordse streepvaren aan de Avenue Roger Posty in Vireux-Molhain

Sfeerverslag: Wim

Waarnemingen: Geert, Liesbeth, Sicco, Wim

Met twee auto's togen we vanaf de camping zo'n 10 km naar een parkeerplaats aan de Rue de la Turbine in het Franse Vireux-Molhain, waar we hadden afgesproken met KNNV'ers Marc Schmitz en Loek en Geertje. Marc kent de streek op zijn duimpje, omdat hij daar al decennia regelmatig vertoeft. Zij hadden hun tenten opgezet op een particulier grasland aan de Viroin en gingen ons rondleiden door het Frans-Belgische grensgebied.

Via een bruggetje over de Viroin begonnen we de wandeling met de klok mee aan de voet van de Terne d'Anne, een heuvel gelegen in een lus van de Viroin. Al snel vonden we Groene bermzegge en zagen we verse sporen van een Das in de modder, terwijl Boterbloempjes en Oranjetipjes en de zang van een Tuinfluiter ons begeleidden. Loek, specialist op het gebied van varens, wees ons op de Zwartsteel. Onduidelijke uitwerpselen op het pad waren wellicht van een Boommarter. Vlak vóór de Belgische grens zagen we Hengel en Eenbloemig parelgras. En ja hoor, net over de grens in België: Bleke schubwortel, gevolgd door een hele vlakte met bloeiend Daslook. In de lucht hoorden we een Raaf. Langs de Viroin begon een Gele monnikskap te bloeien.

We lunchten bij een oude treinbaan en staken daarna via de oude spoorbrug de Viroin over. Via de Rue du Moulin staken we richting het noorden wederom de Viroin over. Een moedereend zwom zenuwachtig onder de brug heen en weer, en uiteindelijk met zeven kuikens weg van ons. We hebben gewacht tot ook het laatste kuiken de klein watervalletjes wist te trotseren. Marc vroeg ondertussen, wijzend naar de karakteristieke groestructuur van een korstmos op het wegdek, of we wilden weten hoe dat groeiproces verloopt. Hoewel niemand antwoordde, legde hij dat toch heel geduldig uit aan de hand van stoeptegels.

We vervolgden onze weg over de Tienne de Najauge in oostelijke richting. Hier veel Argusvlinders. Op de afdaling met uitzicht op Najauge, het laatste Belgische dorpje aan de Viroin, zagen we o.a.

Tandjesgras, Dwergviltkruid, Nachtsilene en Kartuizer anjer, en ten slotte ook een koepelnest van de Behaarde bosmier. Weer aan de Franse kant passeerden we de "Mur des Douaniers" aan de Route de Najauge, waar door wegwerkzaamheden in het verleden trilobieten aan het licht kwamen, die door Duitsers uit mangaten werden gedolven, zo leerden we van Marc.

In een boom hing een val met daarin enkele exemplaren van de Geelpoothoornaar, oftewel Aziatische hoornaar.

Tot slot kregen we nog een botanische flitsexcursie door even met de auto's naar een zijstraatje van de Avenue Roger Posty in Vireux-Molhain te rijden. En daar, na een korte klim op de noordoostelijke hoek van de Mont Vireux, stond de Noordse streepvaren, een miezerig strookje ielige streepjes onder een stukje rots. Vlakbij stonden enkele varens in iets betere staat, waar gretig foto's van werden gemaakt. Iets hoger op de helling stonden ze ook, maar sterk verdroogd. Met een waterflesje van Loek heeft Marc de armetierige plantjes besprenkeld in de hoop dat ze weer wat zouden opknappen. Na deze botanische curiositeit, in België zeldzaam en in Nederland van slechts één of enkele plekken bekend, togen we geheel voldaan weer terug naar België.

6. Les Rivelottes & Mwène à Vaucelles – 28 april

Karakteristieken: lengte 2,5 km (of meer al naar gelang de omzwervingen), stijging/daling 30 m

Start- en eindpunt: parkeerplaats bij kerk Dourbes of langs de Rue Trou Maillard

Sfeerverslag: Ben

Waarnemingen: Ben, Jaap, Janny

We startten met een groep van 11 deelnemers. En zoals het meestal gaat met een groep o.l.v. Leo wordt deze steeds kleiner. Wat ook gebruikelijk is dat de route door Leo altijd langer is dan de oorspronkelijke. Maar dat was nu geen probleem, omdat de route slechts kort was. We begonnen bij de kerk in Treignes.

De start was al veelbelovend, want we zagen vogels op de kerktoren die hun naam eer aan deden: mannetje en vrouwtje Torenvalk. Ze paarden met elkaar op de rand van de kerktoren, waardoor het nageslacht meteen gezegend en gedoopt was.

Op weg naar de kalkgraslanden staken wij de Viroin over. Bij de brug was een voormalige wasplaats aanwezig. En aan de oever, net in het water, leken nog nieuwe plantensoorten aanwezig te zijn. Lastig om van dichtbij te bekijken, maar Jaap is het gelukt, al viel zijn bril in het water. En dat allemaal voor de Beekpunge, niet een heel bijzondere soort, maar wel nieuw in ons kamp.

Een kleine wandeling omhoog bracht ons bij de eerste kalkgrasweide en daar ging de groep helemaal los. Wat een rijkdom aan soorten en grote aantallen bijzondere planten. Om er enkele te noemen: Bokkenorchis, die hadden we deze week al eerder gezien maar niet in die aantallen. Wat wel nieuw was, waren twee exemplaren van de Poppenorchis. Andere nieuwe plantensoorten: Heuvelaardbei met prachtige grote fel witte bloemen, Kleine morgenster en het Gele zonneroosje. Het gebied was ook zeer rijk aan vlinders, waaronder het Groentje en het Boswitje. Het Boswitje lijkt wat op een koolwitje, maar is kleiner en heeft grotere zwarte vlekken op de vleugelpunten. Verder valt op dat Boswitjes wat onbeholpen fladderen.

Na deze explosie van bijzondere natuurwaarnemingen viel het tweede kalkgrasland eigenlijk wat tegen. Ook daar wel aardig wat soorten, maar minder in aantal. Een nieuwe soort was de Veldkruidkers die op enkele plekken met veel exemplaren voorkwam. En ook hier weer veel vlinders, waaronder meerdere Argusvlinders en wederom het Groentje.

Al met al een zeer geslaagde excursie en om ca. 15 uur alweer terug.

7. Tienne aux Pauquis & Roche à Lomme – 29 april

Karakteristieken: lengte 7,5 km, stijging/daling 140 m

Start- en eindpunt: einde Rue de Mariembourg bij Dourbes (de weg naar de oorspronkelijke parkeerplaats iets verderop mag niet meer worden ingereden)

Sfeerverslag: Arianne

Waarnemingen: Ben, Jaap, Jeanette, Sicco, Wim

De wandeling betreft een voormalig buxusbos op kalkstenen ondergrond.

We vertrekken per auto vanaf de camping. Via de juiste afslag van de hoofdweg bereiken we over een slingerweg bijna de beoogde parkeerplaats die momenteel niet toegankelijk is, zo duidt een lokale chauffeur met afschrikwekkende gezichtsuitdrukking. Bij de parkeerplek aan de zijkant van de B-weg zien we direct het prachtig bloeiend Kruipend zenegroen. We lopen de hobbelige weg op en zien het bord 'Montagne aux buis' met wat uitleg over het Natuurgebied Dourbes en foto's van vruchtlichamen van schimmels, nl. paddestoelen.

Een haagbeukenbospad met o.a. Hazelaar leidt ons naar een voormalig buxusbos. De buxusstruiken zijn grotendeels weggehaald en hebben plaatsgemaakt voor een gevarieerd bos en bloemrijk grasland. We wijken van het stenen pad af en gaan het bospad op. Bloeiende Mannetjesorchis. In het gemaaid gras zien we een zee aan bladeren van Herfststijlloos en wat Grote keverorchissen in knop staan. Veel bloeiende gele bakkruidjes, oftewel Gulden sleutelbloemen. Een enkele rozet van Blauwe knoop en van Viltig kruiskruid, geen Boskruiskruid. Wel: Wilde akelei en Bosanemoon.

Terug het stenen pad op. Veel Verfbrem aan rand van het pad. Rozetten van Aarddistel. Natuurlijk splitst de groep zich op. We passeren een oude boom die in de bloesem staat. Jeneverbesstruik rechts in de berm.

We bereiken een flink grasveld waar buxusstruiken weggehaald zijn. We zien Betonie, Liggende ereprijs, Paarse dovenetel, een wolzwever, een enkele vlinder. Het waait aardig wat. Argusvlinder, Groenspanner. Zoektocht naar plantjes en de definitie van de vlinder in het algemeen. Groepen vleugeltjesbloemen. Beemdkroon en Ruige weegbree bij elkaar. Voorjaarsganzerik, Verfbrem, namelijk zonder stekeltjes. Ruige scheefkelk, Wolfskers, Kroontjeskruid, Euphorbia, Gekroesde melkdistel. Hier volgt een waarschuwing van de natuuroppzichter: blijf op de paden. Oké, terug naar het pad dus. We zien het Boswitje weer, en tijdens de pauze in de berm: Koninginnepage. Een van ons ontdekt roest op een roos. Het heeft de kleur van roestijzer. Concert van: Boompieper, Merel, Koolmees, Roodborst en Zwartkop.

We bereiken een uitzichtpunt met zicht op Nîmes en banen ons een weg over een overwoekerd bospad, langs een weiland met

uitzicht waar voorheen Buxus stond, door een klein bos waar een jongere eik groter en dikker afsteekt tegen een volgroeide buxusboom. Zodra we terug zijn op het grasveld regelen we twee prima relaxte lunchplekken zowel in de zon als in de schaduw. We zien een Groentje en een Bruin dikkopje! En weg zijn een paar excursieleiden! Alsnog zien we de Aardbeivlinder op het Muizenootje bij de picknickplek. Close up op 10 cm: Koningspage.

We vervolgen onze weg over een mooi breed bospad met o.a. Overjarig bingelkruid, zien de Tauvlinder en veel sporen van Wilde zwijnen, en wildwissels. Het tempo mag omhoog. Uitwerpsel in vorm van een schoenveter?! Voormalige modderpoel met hoefafdrukken. Heel veel Amandelwolfsmelk, Berkzwam. Bij kruising met bord Montagne-aux-buis gaan we linksaf. In de berm o.a. Bleeksporig bosviooltje.

Dan wordt de Roodplathoutzwam op een dode berkentak gevonden. De bovenkant is als die van de Roodporiehoutzwam, maar de onderkant uiteraard niet. De een heeft plaatjes, de ander poriën. Het DNA van beide is hetzelfde. Wees dan maar 'ns de eerste die dat ontdekt en serieus genomen wil worden!

Boven ons hoofd zien we meanderende Smaragdlangsprietmotten. Later nog: het Boswitje, de Citroenvlinder. We wijken van het pad af en lopen niet links op het pad, maar slaan bij de Y-splitsing rechtsaf het modderpad in. Even later: de Grote klis of Grote klit: de grote hoofdjes hebben weerhaakjes die lelijke klitten in je haar veroorzaken, die je er niet uit krijgt, tenzij bij de kapper. Dan: Bosandoorn.

We dalen langzaam maar zeker het inmiddels smalle bospad af. Stop bij de wat aangevreten Zadelzwam op een afgebroken boomstam aan de rechterkant. Deze zwam kan ook op dood hout *in* een boom zitten. Lange tijd zien we niets bijzonders. Aan de rechterhand veel onderbegroeiing. We komen weer bij het brede pad uit. Daar op de wal aan de linkerhand het Vogelnestje met een bloeiwijze van vorig jaar, en een exemplaar dat net boven de grond komt! Deze soort leeft op los strooisel, zoals hier aanwezig, op o.a. de dode bladeren. We dalen verder af en blijven op het brede

pad. Op een zonnige plek zien we opnieuw de Smaragdlangsprietmot, en het Bont zandoogje. Rechts een mariabeeldje met kaarsje in de berm met daarachter een groot heldergeel koolzaadveld. We lopen verder langs de bosrand en zien ook een paardenbloemenveld. Daarna direct links het bospad in, in de tegengestelde richting van Fagnolle. Bont zandoogje. Rechts struikgewas en weides op glooiende hellingen. Nachtegaal!

We dalen sterk een pad rechts af, gaan een brug onderdoor en komen uit bij een zijwater van de rivier Eau Blanche. Het is visrijk en heeft verse sporen van een Bever aan de kant. We vinden Gewoon barbarakruid, Gewone smeerwortel, Maretak. De korte broeken kunnen nu echt aan. Prima pauzeplek aan het kabbelende water. Hier lonkt het avontuur en kunnen we de rivier via grote rotsblokken oversteken.... maar doen dat toch maar niet. Dan kom je namelijk uit in Nismes en loop je verder langs de weg. We keren terug naar ons door struiken beschaduwde bospad, en proberen de route in te korten zodat we alsnog niet langs de weg lopen. Plotseling vinden een (ge)dode Tauvlinder op het pad, een mannetje.

Later wordt een vrouwtje Oranjetipje met gemarmerde onderkant op de foto vastgelegd. We treffen bij een boerderij drie overvliegende Boerenzwaluwen aan en gaan snellend achter onze excursieleidster aan, via een sterk dalend smal bospad rechtsaf. Het pad doorkruist een bloemrijk grasland met paardenbloemen en Madeliefjes. We stijgen snel.

Een drietal slaat rechtsaf richting het uitzichtpunt, de Roche á Lomme en zij zien twee Koningspages, en een prachtig bloeiende rotstuin met Rondbladige ooievaarsbek, Paardenhoeftklaver, en een soort ereprijs.

Het rotstuintje

De anderen stijgen rechtdoor naar boven, terug naar onze parkeerplek.

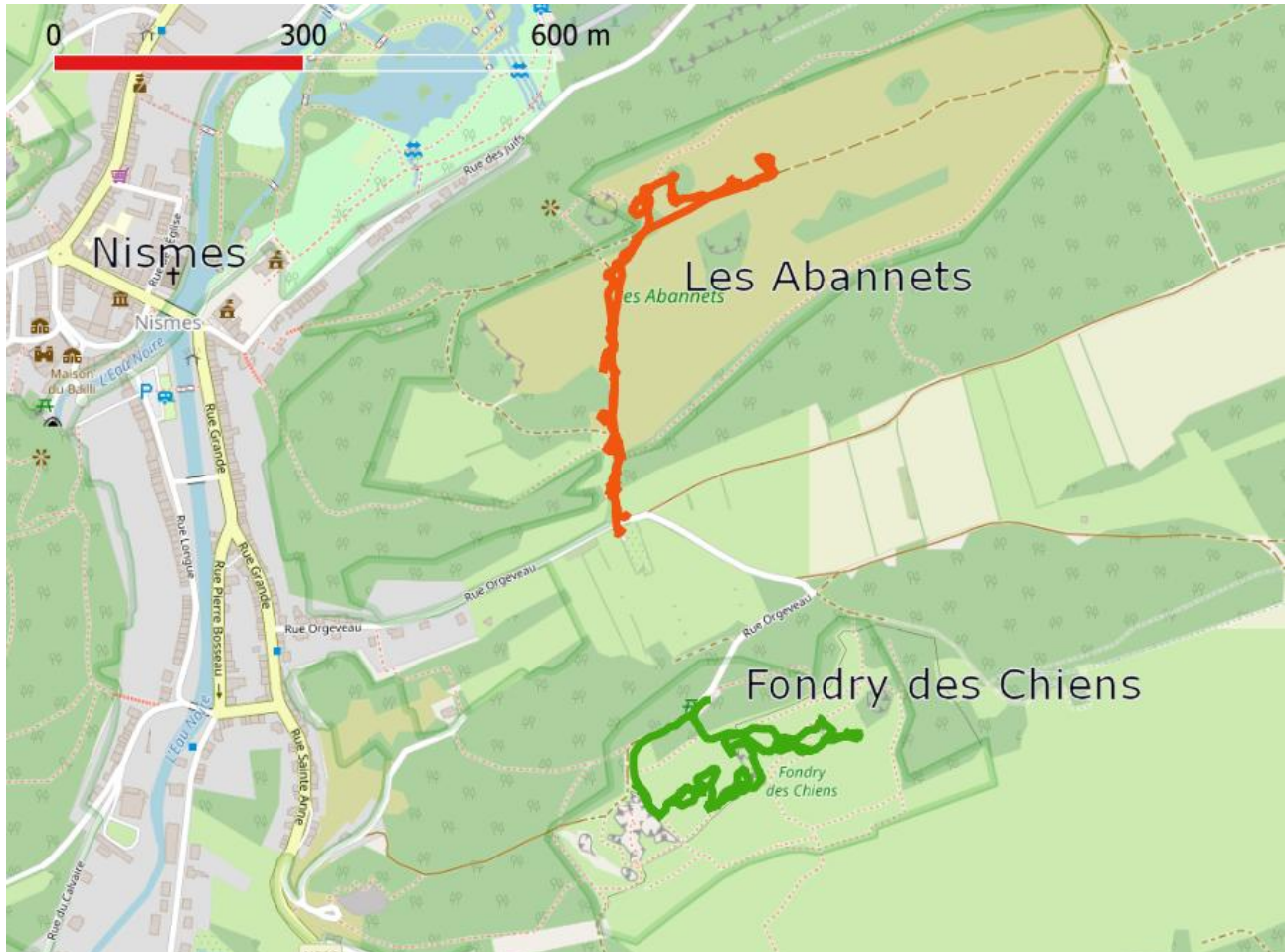
8. Les Abannets (& Fondry des Chiens) – 29 april

Karakteristieken: lengte 3,5 km, stijging/daling 40 m

Start- en eindpunt: parkeerplaats halverwege de Rue Orgeveau bij Nismes resp. parkeerplaats bij Fondry des Chiens

Sfeerverslag: Marian

Waarnemingen: Geert, Janny, Liesbeth

We starten om 9.10 uur vanaf de camping. We zijn vandaag met 5 personen (Tieke, Janny, Liesbeth, Marian en Geert). We rijden met een auto naar het beginpunt van onze wandeling: Les Abannets, iets ten oosten van Nismes. We spreken af dat we vandaag voornamelijk de wat bijzondere soorten planten noteren en niet alle doodgewone soorten. Als we de auto geparkeerd hebben beginnen we al meteen met van alles te roepen. Liesbeth heeft het er maar druk mee, om alle plantjes in te voeren. Er zijn hier toch veel karakteristieke planten, dus het wordt toch weer een hele lijst. Ook al snel komen de boeken tevoorschijn. Zou dit nu eens de Bosboterbloem kunnen zijn??? Uiteindelijk komen we toch tot de conclusie dat het maar een 'gewone' Scherpe boterbloem is. Jammer. De andere groep heeft de Bosboterbloem al meerdere keren gezien, maar wij nog niet. Een klein stukje verder, als we echt in het gebied komen, kruipen we al snel op onze knieën door de vegetatie: We zien oa: Echte gamander, Blauwgras, Kogelbloem, Voorjaarsganzerik, Voorjaarszegge, Geel zonneroosje, Kuifvleugeltjesbloem en Kruiptijm. Erg leuk. Ook nemen we een kijkje in enkele dolines. Hier treffen we o.a. Geel vingerhoedskruid en Stinkend nieskruid aan.

Ook vinden we nog een bloeiend exemplaar Sikkeldgoudscherm.

We zijn nog niet echt ver gevorderd op de route als het al weer lunchtijd is. We lunchen op ons gemakje bij een mooie picknicktafel in het zonnetje en wandelen terug naar de auto.

Hierna rijden we een klein stukje door naar de volgende locatie: Fondry des Chiens.

Als we het terrein oplopen komen we bij een zeer grote doline, met erg steile rotswanden met een erg mooie vegetatie. Dus weer op onze knieën.

We wandelen op ons gemak boven langs over een mooie kalkhelling. Over enkele weken zal het hier erg mooi zijn met o.a. veel Grote muggenorchis en Wondklaver die nu alleen nog maar in knop aanwezig waren. Wel vinden we een plek met Liggende ereprijs mooi in bloei. Na ongeveer twee uurtjes rond gestruind te hebben op de kalkhelling gaan we moe maar voldaan terug naar de auto. We doen nog wat boodschappen bij de Okay en rijden dan terug naar de camping.

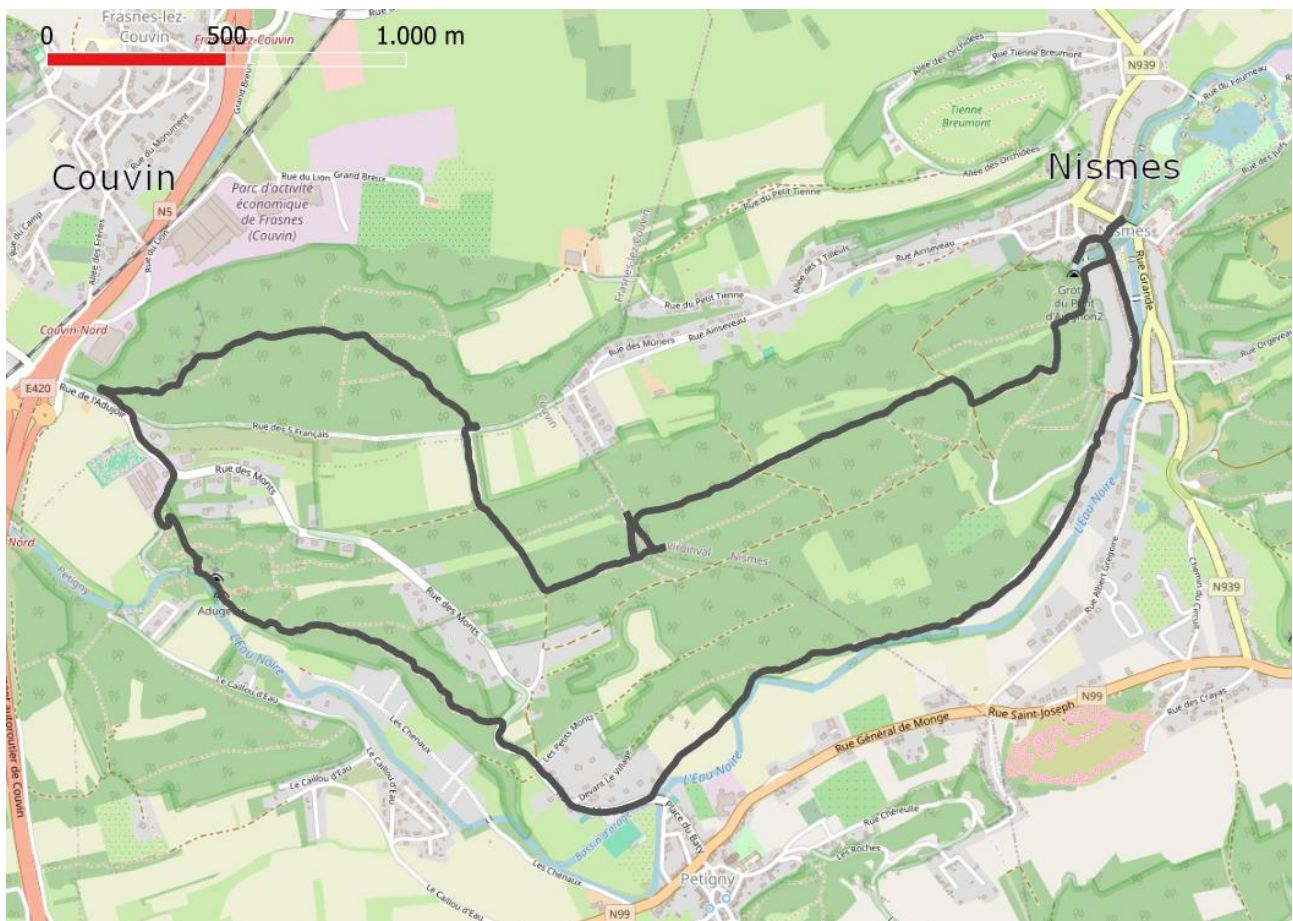
9. Geologische excursie – 30 april

Karakteristieken: lengte 9,5 km, stijging/daling 130 m

Start- en eindpunt: parkeerplaats centrum Nismes

Sfeerverslag: Arianne

Waarnemingen: Geert

De door Dolly bij het VVV aangeschafte gids belooft wat:

Aan de hand van verschillende fiches met kaarten, foto's, gedetailleerde teksten en kleurendiagrammen kunt u de verschillende processen traceren die het landschap van onze streken, zoals wij die vandaag kennen, hebben gevormd.

Het wandelpad "Sentier de l'Eau Noire et du Viroin" (het Zwarte Water en de Viroin) bestaat uit twee lussen die beide beginnen in het dorp Nismes. Maak een wandeling in de Calestienne, ontdek de grotten, de afgronden en de kalkstenen grasvelden... in totaal zijn er niet minder dan 25 bekende en minder bekende bezienswaardigheden te ontdekken!

De route

Vanuit het dorp Nismes, waar we bij een stenen muur bloeiende rode Spoorbloem vinden en even later ook de Gele voorjaarswolfsmelk (*Euphorbia polychroma*) en Kruisbladige wolfsmelk, volgen we de geologische route West en lopen over een beschaduwde bospad langs een weide verder over een beboste hellingwand met Aronskelk en Boszegge in de berm. We wandelen ruim bovenlangs de stromende rivier Eau Noir. Het is hier prachtig met Knikkend parelgras en Vingerzegge, die ons door Marian wordt toegelicht. De aren van de Vingerzegge vormen een duimpje met vingers, een handje: zo is deze te onthouden. Hier meandert de rivier van ons af. Het pad vervolgt langs weilanden met Geel walstro en Grote muur.

We komen aan bij een aangelegde waterval bij de brug over de rivier in het dorpje Couvin en kijken hier op een zgn. doorbraakdal.

Hier staat een kalkminnend eiken- en haagbeukenbos. Het bospad doorkruist de helling en daar op de humushoudende episoden vinden we: Blauwgras (met blauwe schimmel op de bladeren), Ruig viooltje, Bosrank en Eénbloemig parelgras.

We houden pauze op een oude boomstronk aan de oever van de rivier onderaan de helling van de ingang van de grot. Het grottenstelsel is groot en loopt tot aan Nismes! Het water in de rivier Eau Noir stroomt vanaf hier in twee uur naar Nismes. Maar het water dat vanuit de rivier hier het verdwijngat inloopt komt via de ondergrondse grotten pas na twee dagen weer aan de oppervlakte in het

dorp. Het is in feite een ondergrondse afsnijding van een meander van de Eau Noir. Het is koud bij de grotten van Neptunus! Veel vleermuizen.

Bij de grotten van Neptunus

We vervolgen een pad bovenlangs, want de normale route langs het water is tijdelijk gesloten vanwege werkzaamheden.

Bij bord nr. 7 een doline, een typische erosievorm van kalksteen. Het lijkt op een ravijn, een sinkhole. Door de lange contacttijd van water met kalk in microbarstjes in kalksteen, lost de kalk op.

We lopen over de weg aan de rand van het dorp Petigny. We steken over en stijgen via een B-weg naar een klimmend smal pad omringd met struiken en een deels met gras begroeid rotspad. Het is nu echt warm. Grote keverorchis in knop. Blaadjes van Grote muggenorchis. Echte gamander in knop. Smaragdlangsprietmot. Het Geel zonneroosje dat niet bloeit, Kleine bevernel, Ruige weegbree. We komen uit op een heuvel, een plateau. Het is de bovenkant van een verlaten groeve en heet Tiene de Lion. We zitten op 237,5 m hoogte. Een prima picknickplek onder sparrenbomen aan de rand van een weinig rijk lijkend kalkgrasland met uitzicht op omliggende heuvels, de snelweg, een pompstation met e-lader, en het dorpje Tienen. Oppassen voor teken! Even wegdoezelen... Donderkruid wordt getraceerd. Wat, Donderkruid?! Veel vlinders. Hilltopping van Koninginnepages die vereeuwigd worden. Het is tijd om te gaan. Op naar weer een bospad van dit kalkminnende dennenbos. Geen Bosvogelorchis, maar een nachtorchis. Een blauwtje!

Hier zijn Oostenrijkse zwarte dennen geplant. Het dennenhout werd in de mijn gebruikt. De dennen zullen deels weggehaald worden en deels afsterven. We zien al veel loofbos en gras. We dalen langzaam via het inmiddels brede bospad en zien Herfsttijloos in knop. Via een klein stukje weg lopen we langs hoge bomenrijen tussen akkers door. Alhier Stop 10. Löss, eodisch, leem, modder, krimpscheuren. Sporen in de modder! We lopen een loofbos in dat in 1993 is omgehakt en weer is opgekomen. Mannetjesorchis. Stop 11. Dik tapijt van mos en Klimop. Humushoudende zure bodem.

Geringe dikte van de bodem, nl. 20 cm. En toch groeien er hoge bomen? Conclusie: de info uit de brochure over de stops op de route klopt niet helemaal met wat wij begrijpen. Dolly zal na afloop bij het VVV van Nismes verhaal halen.

Paardenbloemenweide. Knollathyrus, Vingerzegge, te herkennen aan het duimpje aan het handje. Bloeiend Donkersporig bosviooltje en bloeiende Boshyacint. Knikkend parelgras. Een drietal gaat op onderzoek uit, wijkt van het pad af en ontdekt in het struikgewas: Cipreswolfsmelk, Gewone vleugeltjesbloem, een uitgebloeiende Wilde narcis. Detour naar dolines in het bos. Indrukwekkend wel. Stop 13. Deze beuken zijn in 1959 geplant. We moeten nu verder volgens het routebordje met fossiel en terug volgens de brochure. Dat laatste klopt, dus zonder dit boekje met hier en daar wat verwarrende inhoudelijke informatie, kun je ook niet. Bont zandoogje vliegt over het pad. We dalen langzaam af en slaan rechtsaf. Rechts een depressie, een pondrie (?? Wat wordt hier bedoeld? Fondry?).

Gemengd loofbos. We lopen langs een aantal dolines en vinden Amandelwolfsmelk, blaadjes van Betonie.

Stop 16: arboretum van de Mousty! Van heinde en verre zijn bomen naar dit arboretum in het bos gehaald waarbij helaas geen rekening is gehouden met goede omstandigheden voor de bomen. Dus deels zijn ze er niet meer en ook de informatieborden met overigens interessante informatie voor zover nog leesbaar, zijn niet altijd te bereiken. Toch ook wel leuk.

In Nismes zoeken we de grot op waar het water van de rivier Eau Noir weer boven komt en helder de stad instroomt. Vast heel mineraalrijk, dit water. We vinden het allemaal prachtig. Grote gele kwikstaarten profiteren van de rust, het water, de natuur op deze plek. En wij ook.

10. Fondry des Chiens & Roche Trouée – 30 april

Karakteristieken: lengte 3,25 km, stijging/daling 70 m

Start- en eindpunt: parkeerplaats bij Rondry des Chiens

Sfeerverslag: Jaap

Waarnemingen: Ben, Jaap, Liesbeth, Jeanette, Sicco, Wim

Vandaag ging de helft van de groep naar Fondry des chiens. Het gebied is bekend en geliefd vanwege de spectaculaire dolines: grote zinkgaten die zijn ontstaan op plekken waar regen- en grondwater de kalksteen eronder weg erodeerde.

Doline

Fondry betekent smelterij. Na uitspoeling van de kalk bleef een ijzerhoudend sediment over waaruit ijzer werd gewonnen. Over de herkomst van chiens (honden) bestaan verschillende theorieën. Eén daarvan is dat de lokale bevolking zijn dode honden in het diepe gat gooide.

Dode honden vonden we niet, maar wel weer heel veel verschillende soorten planten. Het is een indrukwekkend gat: 15 m diep en 30-40 m breed. Een groot deel van de ochtend bleven we aan de bovenrand. De meeste soorten daar waren de dagen ervoor door een deel van de kampdeelnemers ook al gezien, zoals Paardenhoeftklaver en Kogelbloem. Maar we zagen toch ook weer een paar nieuwe soorten, waaronder Smalbladig vlas (*Linum tenuifolium*) en Driedistel (*Carlina vulgaris*). Groepjes Mannetjesorchissen staken mooi af tegen de grijze rotsen.

Na een koffiepauze op de bankjes langs de doline daalden we af. In een wandelingetje van 30 m gingen we van de hete zon en droge grond naar de koele, vochtige spleten onder in de doline. Een wereld van verschil. Het stond er vol met varens: Steenbreekvaren en Tongvaren. Plus Blaasvaren, een mooi klein varentje en een nieuwe soort voor dit kamp.

Fondry des Chiens trekt veel bezoekers en kinderen klauteren graag over de rotsen. Toch was de schade aan de vegetatie beperkt, simpelweg omdat veel plekken door de steilte en de gladde stenen onbereikbaar waren. Misschien was dat ook de reden waarom de vele Muurhagedissen in de doline zo tam waren: ze zijn gewend geraakt aan de drukte en ze kunnen altijd een veilige schuilplaats vinden als mensen echt te dicht bij komen.

Muurhagedis

We vervolgden onze excursie. Op een droge kalkhelling lieten het Kalkgraslanddikkopje (scrabblewoord!) en de Aardbeivlinder zich goed bekijken. Het zijn prachtige soorten. Alleen lijken ze nogal op elkaar. Maar ze hebben een fijne eigenschap: ze zitten af en toe stil!

Verder weer. Nóg een nieuwe soort: het Sikkelgoudscherm. Wat een mooie plant! Bijzonder is dat het een schermbloem is met gladde, ongedeelde bladeren. Bijna alle schermbloemen, bijvoorbeeld de Wilde peen, hebben juist diep gedeelde of geveerde bladeren.

De kamplenden die hier eerder waren geweest hadden hem al genoemd. Maar dat we hem zagen was toeval. Vegetatief valt de plant nauwelijks op, maar gelukkig bloeide er eentje, met mooie licht okergele schermpjes.

We lunchten bijna bovenop, en zagen alweer een nieuwe soort: de Pijlbrem. Helaas nog niet in bloei. Dat gold voor veel soorten. Niet zo gek, het is tenslotte pas april. Soms heb je geluk dat een enkel exemplaar toch in bloei staat. We zagen dat bij de Sikkelklaver, en wat later bij een Verfbrem. Maar hoe we ook speurden, geen van de honderden planten van Echte gamander toonde ook maar een enkel bloemetje. Een mooie reden om het gebied later in het jaar een keer te bezoeken.

Eindpunt van de excursie was Roche Trouée, wat rots met gat betekent. We constateerden dat het inderdaad een rots met een gat was, en verder eigenlijk niets. Kortom, het was tijd om terug te gaan. Op de terugweg was een Distelvlinder zo vriendelijk om met open vleugels op het wandelpad te gaan zitten. Gedroegen alle vlinders zich maar zo.

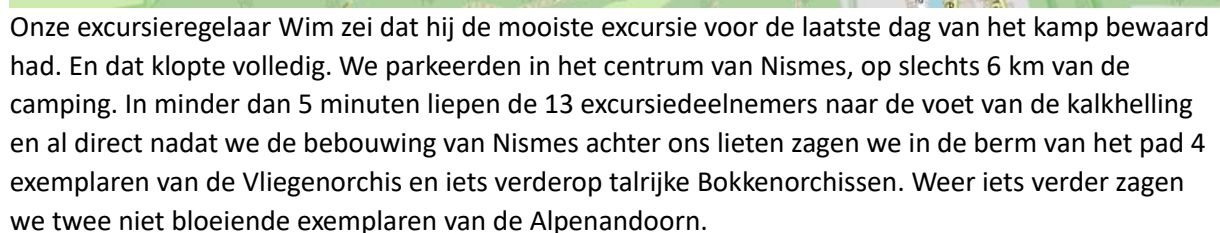
En zo kwam er een eind aan alweer een prachtige excursie.

Karakteristieken: lengte 2,5 km, stijging/daling 50 m
Start- en eindpunt: parkeerplein in centrum Nîmes
Sfeerverslag: Leo
Waarnemingen: Geert, Jaap, Sicco, Liesbeth, Sicco

Start- en eindpunt: parkeerplein in centrum Nismes

Sfeerverslag: Leo

Waarnemingen: Geert, Jaap, Sicco, Liesbeth, Sicco

Na het poortje kom je op een prachtig droog kalkgrasland, dat wel iets helt, maar overal goed te belopen is. De plantenfanaten waren niet meer vooruit te branden. Behalve nog eens circa 30

Hommelorchissen zagen we er ook ruim 250 Poppenorchissen, waaronder sommige heel grote en zeer bloemrijke exemplaren. Ook de Aardbeivlinder en het Kalkgraslanddikkopje was er weer.

Kalkgraslanddikkopje

De Tiene de Breumont is ruim 40 meter hoog, wel wat meer dan de door Wim genoemde 20 meter dus. Het was zonder meer een topexcursie, die prima geleid werd door Tim.

12. Les Rivelottes (herhaling) – 1 mei (middag)

Karakteristieken: lengte 1,5 km, stijging/daling 20 m

Start- en eindpunt: kerkplein in Treignes of eventueel ter plekke aan de Rue Trou Maillard

Sfeerverslag: geen

Waarnemingen: Geert, Marian, Sicco, Liesbeth.

